

Södertörns högskolas remissvar gällande delbetänkandet Nästa steg? Förslag till stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:60)

Södertörns högskola har beslutat att lägga fokus på romers situation och romani chib i sitt remissvar. Detta på grund av den kompetens och erfarenhet Södertörns högskola har inom området, med en professur och forskning i romska studier samt uppdragsutbildningar för modersmåls lärare och brobyggare. Högskolan har även uppdrag från regeringen att på sikt erbjuda lärarutbildning i romani chib.

Vi vill först kommentera ett par områden där delbetänkandet, enligt oss, ger en missvisande bild. Det första gäller historiebeteckningen (*3.1.2 De nationella minoriteternas historia är Sveriges historia, s. 48-49*), där användningen av samlingsbegreppet *romer*, bör användas för att beteckna den grupp som anlände till Sverige 1512. Vidare bör det framgå att inte endast finska romer utan även svenska resande är ättlingar till dessa.

Det andra gäller avsnittet *4.3 Samråd och annan form av inkludering (s. 95-119)*. Vi menar att bilden som ges skulle kunna vidgas genom att starkare betona de positiva resultat som uppnåtts genom samråd och annan form av inkludering i beslutsprocesser som berör bland annat den romska minoriteten. Positiva resultat kring detta har konstaterats i aktuell forskning och även bland annat i Södertörns högskolas uppbyggnad av forskning i romska studier och uppdragsutbildningar för modersmåls lärare och brobyggare.

1.2 Förslag om ändring i skollagen (2010:800) (s.28-29)

Högskolan stödjer de föreslagna formuleringarna under 8 kap. 12 a § med särskild betoning på *"hela eller en väsentlig del av utbildningen"* respektive 25 kap. 5 a § med särskild betoning på *"hela eller en väsentlig del av verksamheten"*.

6.1.3 Förskolans betydelse för revitalisering av minoritetsspråk (s.154) och

6.2.1 Stöd till förskolans huvudmän (s. 155-161)

Högskolan instämmer i delbetänkandets syn på förskolans betydelse för revitalisering av minoritetsspråk. Vi stödjer även förslaget om uppdraget till Skolverket angående fortbildning och annat metodstöd kring språkrevitalisering för förskollärare och annan personal i förskolan. Dock anser vi att de delar i förslaget som gäller förvaltningsområdena, även ska gälla för romani chib, trots att det saknar förvaltningsområde. Liknande behov finns hos den romska minoriteten, och dess förskolebarn måste ges samma möjligheter att utveckla sitt minoritetsspråk och svenska språket parallellt för att förhindra en språkbytesprocess.

6.2.2 Benämningen kulturarvsspråk bör övervägas i utbildningssammanhang (s. 161)

Högskolan stödjer förslaget om att "komplettera begreppet modersmål med begreppet kulturarvsspråk för de nationella minoritetsspråken i lagstiftning som rör skola och förskola", för att betona dessa språks särskilda ställning i landet samt skydda och främja revitaliseringen av dem.

10.2.2 Språkcentrum eller liknande insatser bör övervägas även för de andra minoritetsspråken (s.229)

Södertörns högskola ser mycket positivt på utredningens uppfattning att det för romani chib bör inrättas en funktion liknande språkcentrumen för samiska. När det gäller forskning kring dessa frågor, anser vi att den kompetens inom forskningsfältet romska studier (Romani Studies) som byggts upp vid Södertörns högskola under senare år, bör tas i beaktande av Institutet för språk och folkminnen (ISOF) under utredningen av förutsättningarna för och placeringen av ett romskt språkcentrum. *Se även våra kommentarer nedan angående avsnitt 12.7 om behovet av institutioner.*

11.3 Utbildningsväsende och läromedel (s. 237-242)

Högskolan stödjer samtliga förslag under 11.3 gällande att förbättra kunskaperna om de nationella minoriteterna bland lärare och elever. Högskolan stödjer därför också de föreslagna förändringarna med tillägg i målen för förskolläraexamen, grundlärarexamen och ämneslärarexamen under 4. Färdighet och förmåga och 5. Värderingsförmåga och förhållningssätt, för att öka kunskapen om de nationella minoriteterna bland lärarstudenter.

Ställningstagandet bygger på vår erfarenhet att lärarstudenters kunskap om de nationella minoriteterna oftast är mycket begränsad och att majoriteten av studenterna reagerar på att de inte förrän under sina högskolestudier ges kunskap om denna del av Sveriges historia. I den tidigare lärarutbildningen mot förskola, förskoleklass och grundskolans tidigare år ingick vid Södertörns högskola en delkurs om de nationella minoriteterna. Även i nuvarande lärarutbildning (enligt examensordning 2011) ska det i samtliga program vid Södertörns högskola finnas inslag om dem, efter ett principbeslut vid högskolan.

Också i diskussioner med de mer än 50 brobyggare och modersmåls lärare som utbildats vid högskolan (genom uppdragsutbildning under perioden 2012-2017), blir det tydligt att kunskapen om den romska minoriteten inte förbättrats eller förändrats nämnvärt.

12.6 Historiska kränkningar (s. 257-258)

Utan att ta ställning i frågan om någon form av kollektiv materiell kompensation bör införas, vill högskolan ändå poängtera att tidigare utredningars (SOU 2010:55 och 2016:44) förslag kring detta fortsatt bör beaktas.

12.7 Behovet av institutioner (s. 258-259)

I utredningen görs bedömningen att behovet att bygga upp starka institutioner för de nationella minoriteternas språk och kultur bör beaktas i den fortsatta utvecklingen av den nationella minoritetspolitiken, vilket vi ser positivt på. Vi tror att olika angreppssätt och grupper med olika erfarenheter och kompetens behövs för detta.

Som högskola anser vi att forskningsbaserad kunskap är avgörande. I högskolans svar på Kommissionen mot antiziganisms slutbetänkande (SOU 2016:44), efterfrågade vi förbättrade förutsättningar för just detta, bland annat genom ett förslag om att en centrumbildning för romska studier initieras. Vi anser att en sådan forskningsinstitution även kunde ha ett vidare uppdrag och därmed arbeta med fler frågor som rör den romska minoriteten.

Vid Södertörns högskola har under det senaste åren en stark multidisciplinär forskningsmiljö och kompetens byggts upp inom området Romani Studies, vi har även en professur i ämnet. Också i detta, liksom i frågan om språkcentrum (10.2.2), anser vi därför att Södertörns högskolas kompetens bör tas i beaktande i det fortsatta arbetet.